

Temizlik İmanın Yarısıdır

Namaza başlamadan evvel yapılp yerine getirilen temizlik, namazın anahtarıdır. Dolayısıyla bu temizliği yapamamış insan, namaza girememiş demektir. ".. İlk günden takva üzerine kurulan mescit (Kuba Mescidi) içinde namaz kılman elbette daha doğrudur. Onda temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da çok temizlenenleri sever."(Tevbe, 9/108) ayeti, namaza hazırlık konusunda temizliğe, dolayısıyla abdeste çok önem veren Kuba ehli hakkında nazil olmuştur. Hz. Enes (radiyallahu anh), Allah Resulü'nün (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kuba ahalisine: "Allah, temizlik hususunda sizi övmektedir. Bu neden ileri geliyor?" diye sorduğunda, onların: "Biz, istincada taşla suyu birleştiriyoruz; (önce taşla silip arkadan su ile yıkıyoruz)" dediklerini rivayet eder. (İbn Kesir, Tefsir, 4/154.) Evet, iç nezafet ve temizliğin, abdest halinde dışa taşmasını sağlayan mümin, netice itibariyle Allah'ın sevdiği bir insandır.

Yapılıp yerine getirilen temizlikle, bir taraftan el-ayak, saç-sakal.. kirden pastan temizlenirken, diğer taraftan da dopdolu bulunduğu mana ile kalb, kötü ahlâka ait hususiyetlerden sıyrılıp yükseklere pervaz eder. Derken sır, Cenab-ı Hakk'tan gelen şeyler karşısında mücella bir ayine haline gelir ve safiyetini muhafaza eder. İşte böyle bir temizlikle, imanın yarısı elde edilmiş olur ki, Allah Resulü'nün: "Temizlik imanın yarısıdır."(Müslim, Taharet 1; Tirmizi, Da'avat 91) sözünün hakikati burada ortaya çıkar. Geriye kalan yarısı ise ; imanın gönülde yaratılması meselesidir ki, o da tamamıyla Cenab-ı Hakk'a aittir. İnsan, Rabbine ibadet yapma niyetiyle böyle bir temizlik içerisine girince, içindeki is pas silinecek.. ve imana müheyya hale gelen bu kalbde de Cenab-ı Hak iman şem'asını, meşalesini tutuşturuvacaktır.

Temizliğin Mana ve Önemi

Kur'ân'ı Kerim'in birçok ayetinde, Allah Resulü'nün hadislerinde ve örnek hayatında temizliğin önemi ve gerekliliği üzerinde ısrarla durulmuştur. Genel anlamda temizlik ve ibadet amaçlı temizlikle ilgili birtakım ilke ve ölçüler getirilmiş ve temizlik bazı ibadetler için ön şart sayılmıştır.

Dinin özü; manevî kirlilerden arınma, Allah'ı tanıma O'na itaat ve ibadet etmekle birlikte, ruhun yücelişi ve insanın böyle manevî bir bağlantı ortamına geçebilmesidir. Bunun için insanı çevreleyen fizikî şartların da uygun olması gerekir. İbadet hayatıyla ve manevî temizlenme ile beden ve çevre temizliği arasında sıkı bir bağın kurulması hatta Kur'ân da, temizlikten, hem maddî hem de manevî temizliği kapsayacak şekilde genel bir anlatımla söz edilmesi böyle bir anlam taşır.

İslâm kültüründe genel anlamdaki temizlik ile ibadet amaçlı temizlik birbirini tamamlar ve birlikte bir anlam ifade eder. Bu sebeple İslâm bilginleri temizliği; maddî temizlik, hükmî temizlik ve manevî temizlik şeklinde üç safhalı bir faaliyet olarak görürler.

Kur'ân-ı Kerim'de çevrenin ve ibadet yerinin temizliğinden söz edilir. Allah'ın, temizlik konusunda titizlik gösterenleri sevdiği bildirilir. (Bakara 2/125; Tevbe 9/108; Hac 22/26)

Peygamberimiz de bu hususta şöyle buyurur: "Temizlik imanın yarısıdır."(Müslim, Taharet 1) "Allah temizdir temizliği sever."(Tirmizi, Edeb 41) "Namazın anahtarı temizliktir."(Ebu Davud, Salat 73; Tirmizi, Taharet 3)

Abdest başlı başına ve bizzat amaç olan bir ibadet değil belli ibadetleri yapmayı mubah kılan, kulun bu ibadetlere manen ve ruhen hazırlanmasına ve bu ibadetlerden azami verim elde etmesine yardımcı olan vesile-i ibadettir.

Abdest almak isteyen kimsenin abdest öncesi hazırlığa başlarken (tuvalet gitme vs.) niyet etmesi sünnettir. Böylelikle abdest ve öncesi yaptığı bütün fiilleri ibadete vesile ve hazırlık olması cihetiyle bir çeşit ibadet olup sevap kazandırır.

Temizliğin görünür kir ve pisliklerin giderilmesine "necasetten taharet", abdestsizlik durumunun kaldırılmasına ise "hadesten taharet" denir.